

vřba - Baleka: pre svoj rýchly a spojenie s *vodou* bola v staroveku symbolom životnej radosti a dobrých správ; kto ich prinášal, dostával za odmenu vřbovú vetvičku; v antickom stredoveku bola vřba rovnako ako podobná rastlina agnos považovaná za strom umŕtvujúci zmyselnosť (agnos bol používaný ako antiafrodiziakum); odtiaľ pre vřbu odvodený symbolický význam *cudnosti*, ktorý kresťanstvo prebralo a obohatilo o význam nadzmyslovej duchovnosti kresťanského učenia a jeho nezdoľnosti; pozri *drevo*; *Kvetná nedeľa* (Biedermann); *atribúty symboly a alegórie*; *drevo*; *strom*

Biedermann: veľmi rozšírený strom so značne rozporným symbolickým významom; v oblasti Stredomoria prevládal názor, že vřba odhadzuje svoje semená skôr, ako dozrejú, čiže neoploďnené, čím sa stávajú symbolom cudnosti a ideálnym východiskovým materiálom pre prostriedky na podporu zdržanlivosti; pretože z vřby, podobne ako z nevysychajúceho prameňa, bolo vždy možné odrezať zelenú vetvičku, býva vřba porovnávaná s *Bibliou*, prameňom múdrosti; jeden z *cirkevných otcov Origenes* (†254) sľuboval všetkým, ktorí si dokázali uchovať „svoju vřbovú vetvičku cudnosti“ nepoškodenú, „žatevné oslavy vo večnosti“; v stredoveku aj neskôr sa pokladala vřba za jeden zo *stromov*, do ktorých bolo možné „natlačiť a zazátkovať“ *chorobu* a takto sa jej zbaviť; vřbové jahňady posvätené na *Kvetnú nedeľu* sa prechovávali v domoch, kde mali zaháňať všetko zlé (hlavne blesky); „smútočná vřba“ pre svoje ovisnuté vetvy je všeobecne pokladaná za symbol *smrti* a strom *cintorínov*; o úlohe vřby v kulte *Asklépiea*, boha liečenia, sa zachovali protikladné údaje; v *Aténach* bolo zvykom na sviatok plodnosti (*Thesmofórie*) položiť ženám do postele vřbové vetvičky, aby odháňali domnelých *hadov* (alebo azda prilákali hadovitých démonov *plodnosti*); Asklépiovi kňazi nimi údajne často liečili sterilitu; v každom prípade sa pripravoval odvar z vřbovej kôry ako dôležitý prostriedok proti reumatizmu; celkom inú symbolickú hodnotu mala vřba v starej Číne; bola predovšetkým symbolom *jari* a dávala sa do súvislosti s *erotikou*; *gejšám* dávali mená ako „Vřbové kvety“ a „Jahňady“; diek ženy sa nazýval „vřba“, o oboch krásnych žien sa hovorilo, že má „oblúk vřbového listočka“, a ochlpenie genitálií bolo „temnou vřbovou tŕňou“; mladé dievča bolo „nežnou vřbou“ alebo „čerstvým kvetom“; vřbové halúzky mali vraj schopnosť zaháňať démonov a priatelia ich často darovali úradníkom, ktorí boli preložení do inej provincie; pozri *vodník*, *choroba*

Becker: *strom* alebo *ker*, v *antike* považovaný za neplodný; v súvislosti s tým sa ešte v stredoveku objavuje ako symbol *cudnosti*; odrezané vetve, ktoré majú schopnosť neustále dorastať, sa prirovnávali k Biblii ako zdroju nevyčerateľnej múdrosti; podľa ľudovej viery môže pomocou kúzla vřba na seba zobrať zástupne chorobu; tiež má byť obľúbeným miestom pobytu duchov a *čarodejníck*; smútočná vřba pre svoje vetve splývajúce k zemi a pripomínajúce prúd slz, je symbolom náreku nad smrťou; u *Germánov* boli tí, ktorí boli určení na obetovanie, spútaní vřbovými prútmi; pozri *drevo*

-spolu s *dubom* stromom božských a kozmických síl, nakoľko je stromom, z ktorého čerpá sily *imelo*; pozri *palma* (Biedermann)

Biedermann: vencom palmových listov na hlave korunovaný boh slnka *Aššuru*; palmové listy kládli Egypťania na *sarkofágy* a *múmie*; palmovými ratolestami vítali *Ježiša* pri *vjazde do Jeruzalema* (pozri *zelený štvrtok*) > na *Kvetnú nedeľu* namiesto palmových listov sa nosia vetvičky vřby s jahňadami

Eberhard v súvislosti s heslom *Kuan-jin* : sprievodcami čínskej bohyně milosrdenstva Kuan-jin sú chlapec s fľašou a dievča s vřbovou vetvičkou; legenda vypráva, že zmienená vřbová vetvička nejakým spôsobom zasunutá do fľaše ju „zneuctila“; vetvička sa premenila na ľahké dievča (pozri *metamorfóza*) a čínske „vykričané štvrti“ sa od tej doby volajú „*kvetinové ulice a vřbové uličky*“; pozri *nemorálny*

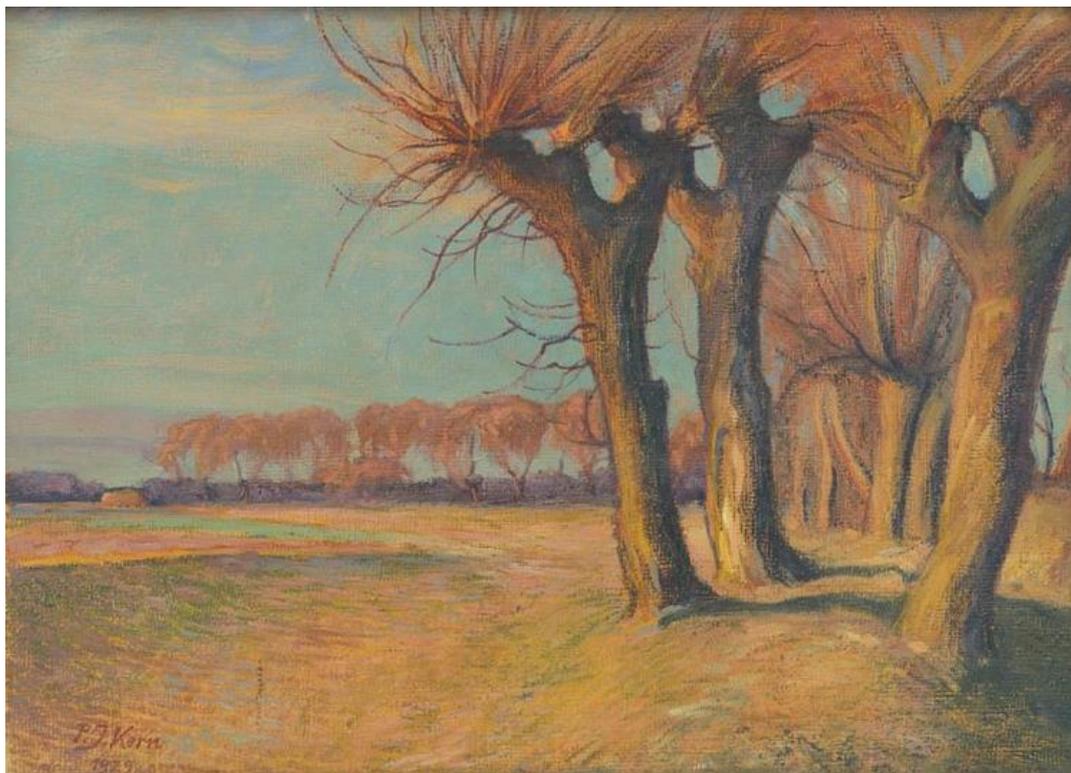
A. Dürer: Sv. Hieronymus pri orezanej vŕbe (suchá ihla, 1512)

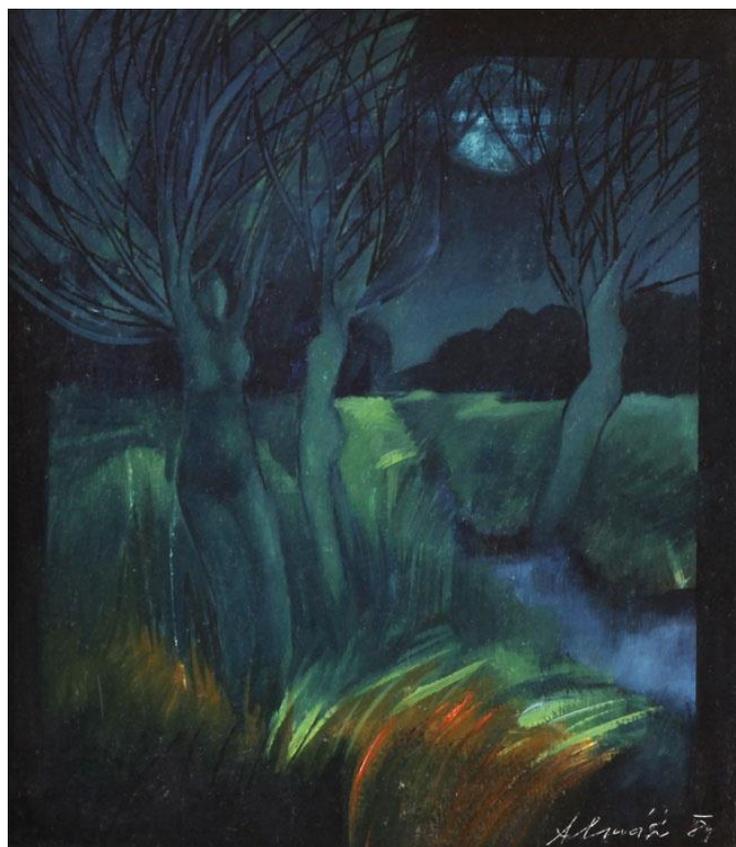
A. Hirschvogel: Riečna krajina s dreveným mostom (1546)

V. van Gogh: Vŕby pri západe slnka (1888)

P. J. Kern: Vfby pri Nitre (1929)

R. Almási: Vfby (1984)

vřba rakytová - pozri *Kvetná nedel'a*

vřbový list - pozri *Chlopice-Veselé kultúra*

Vredeman de Vries Hans - (†1606/1607) bol holandský renesančný architekt, maliar a inžinier; je známy svojimi knihami o záhradnej architektúre uverejnenými v 1583 a knihami s mnohými príkladmi na ozdôb (1565) a výhľadov (1604); čoskoro potom, čo dokončil svoj tréning ako maliar, začal zaujímať o architektúru a študoval diela Serlia a *Vitruviusa*; od roku 1555 publikoval množstvo kníh na rôznych architektonických témach, vrátane štúdií o ornamentov; po jeho smrti jeho práca bola ešte mnohokrát vytlačená; ako architekt pôsobil v Antverpách, Hamburgu, Wolfenbüttelu, Gdansku a Prahe, žiadna z jeho stavieb neprežila; jeho konečným vplyvom sú jeho knihy, najmä o umení; pozri *holandskí architekti*, *renesanční architekti*, *holandskí renesanční maliari*, *frízski maliari*

http://en.wikipedia.org/wiki/Hans_Vredeman_de_Vries

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B0%D0%BD%D1%81_%D0%92%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D0%BD_%D0%B4%D0%B5_%D0%92%D1%80%D1%96%D1%81

https://www.google.sk/search?biw=1852&bih=995&tbs=simg:CAESEggnzFJUIdbJTCGjfKg9Dy3ypw&q=Vredeman+de+Vries+Hans&tbm=isch&sa=X&ei=UAF2VY71DsyyU_2RgggK&ved=0CDEQsw4#imgrc=mS879oVzw5PIOM%253A%3BQVP7sT0PR1_BsM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.visitflanders.com%252Fen%252Fbinaries%252FMas-HansVredeman-deVries-allegorie-overgave-Antwerpen-%2525C2%2525A9MASBartHuysmans_tcm13-9158.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.visitflanders.com%252Fen%252Fdestinations%252Fantwerp%252Fhistory%252F%3B640%3B463

https://www.google.sk/search?biw=1852&bih=995&tbs=simg:CAESEggnzFJUIdbJTCGjfKg9Dy3ypw&q=Vredeman+de+Vries+Hans&tbm=isch&sa=X&ei=UAF2VY71DsyyU_2RgggK&ved=0CDEQsw4#tbs=isch&tbs=rimg%3ACaO8WArM8dCtIjiQ_1XZDfNzX5xY5OckGjJ3dVQ2MSZ_Z3Uf5qhPmqL15Jx3jZ1vwWhaADQ2ZSx9nSAopp_1zIwASAACoSCZD9dkN83NfnEYGTICso_ZPRGKhIJfj4KQaMnd0RTfg_1YzQ1a30qEglVDYxJlndR_1hGG73Y7Zq7m1yoSCWqE-agovXknERom6udiOloWKhIJHeNnW_1BaFoARPTBsDfYwpdwqEgkNDZILH2dIChFVcz5z4uh4CSoSCSmm_1MjABIBoEXeiNfoxEpp5&q=Vredeman%20de%20Vries%20Hans&imgrc=Fjk4KQaMnd20QM%253A%3BTfg_YzQ1a30s0M%3Bhttp%253A%252F%252Fupload.wikimedia.org%252Fwikipedia%252Fcommons%252Fa%252Fa0%252FHans_Vredeman_de_Vries_Perspectivische_Geb%2525C3%2525A4ude_c1580_ubs_G_0765_II_03.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fcommons.wikimedia.org%252Fwiki%252Ffile%253AHans_Vredeman_de_Vries_Perspectivische_Geb%2525C3%2525A4ude_c1580_ubs_G_0765_II_03.jpg%3B1000%3B805

H. Vredeman de Vries: Kristus v dome Marty a Márie (1566)

H. Vredeman de Vries: Kristus vyháňa peňazomencov z chrámu (perokresba hnedým atramentom, 1547-1560)

H. Vredeman de Vries: Alegória odovzdania Antverp (1586)

H. Vredeman de Vries: Architektonická krajina (architektonická maľba, fantazijná maľba, 1542-1607)

H. Vredeman de Vries: Palác so záhradou (architektonická maľba, 1542-1607)

H. Vredeman de Vries: Capriccio s galériou a dvojicou milencov (architektonická maľba, 1568)

H. Vredeman de Vries: Galéria fantazijnej palácovej záhrady (architektonická maľba, 16.-17.st.)

H. Vredeman de Vries: Palácová architektúra s postavami (architektonická maľba, 16.st.)

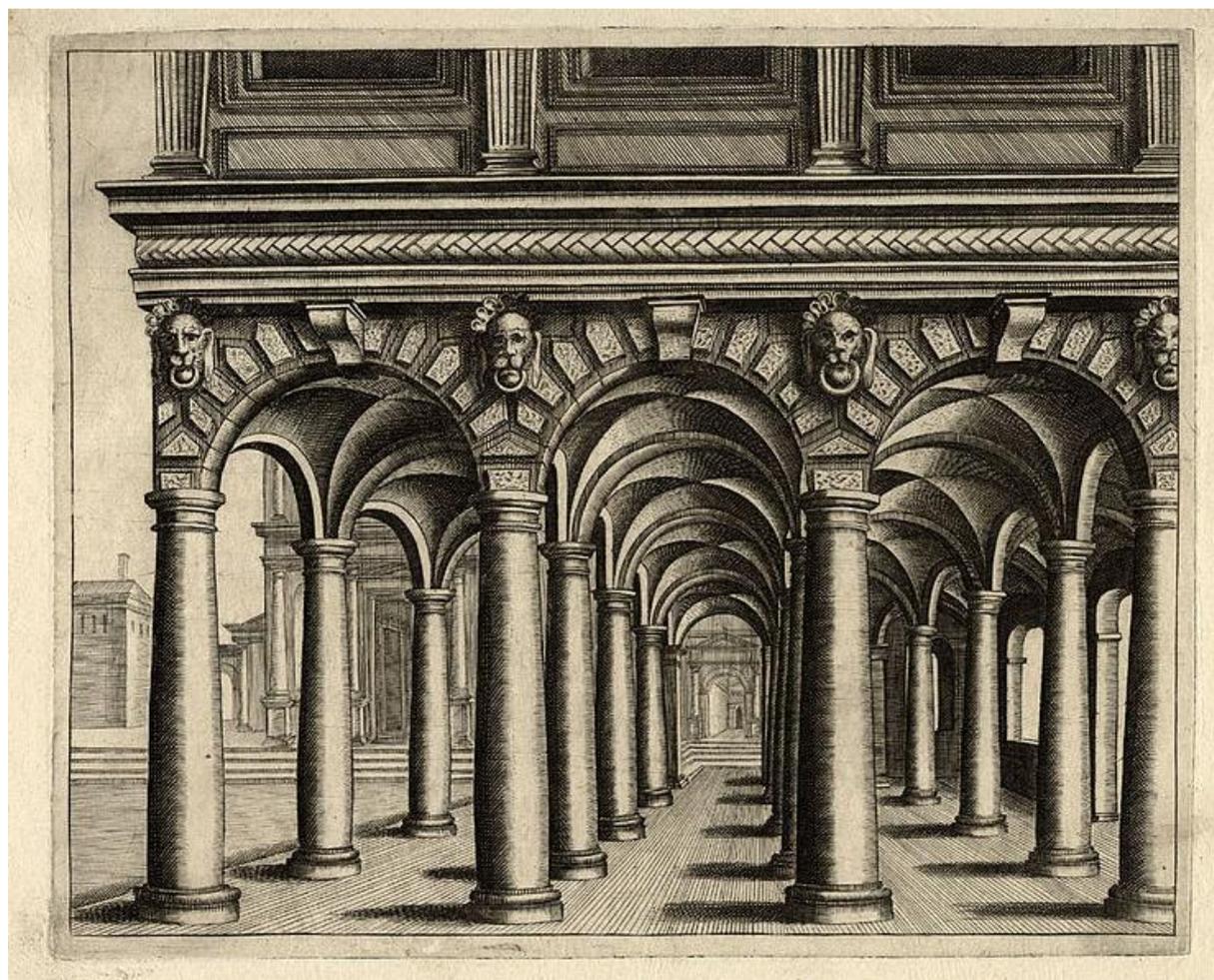
H. Vredeman de Vries: Palácová architektúra s postavami (architektonická maľba, 1596)

H. Vredeman de Vries: Capriccio palácovej architektúry s pohľadmi promenád (architektonická maľba, 1596)

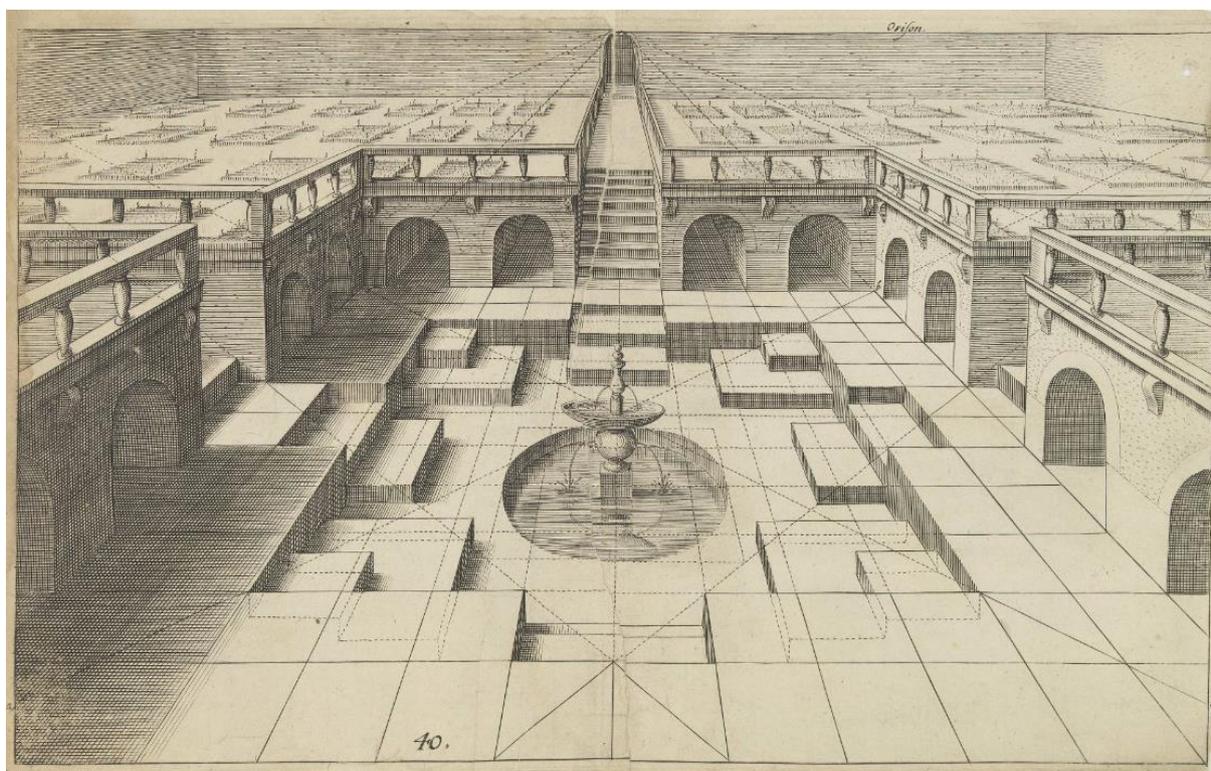
H. Vredeman de Vries: Alchymistické laboratórium (rytina, 1595)

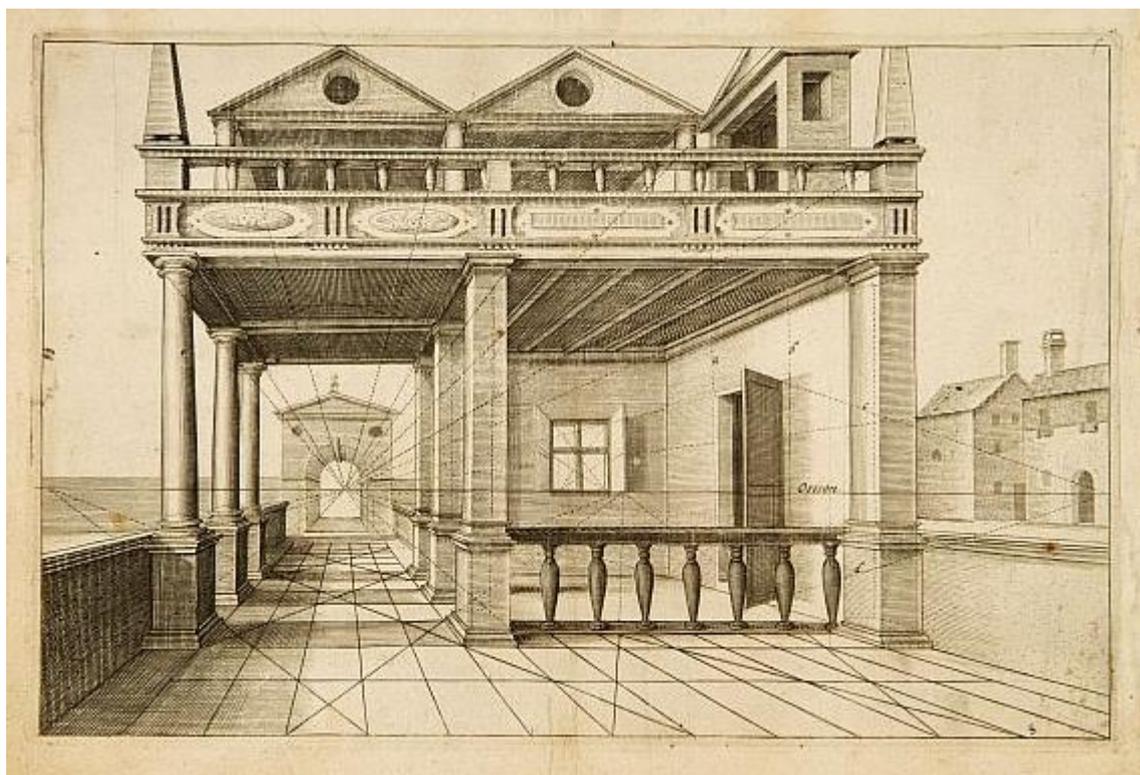
H. Vredeman de Vries: Perspektíva budov (medirytina, 1580)

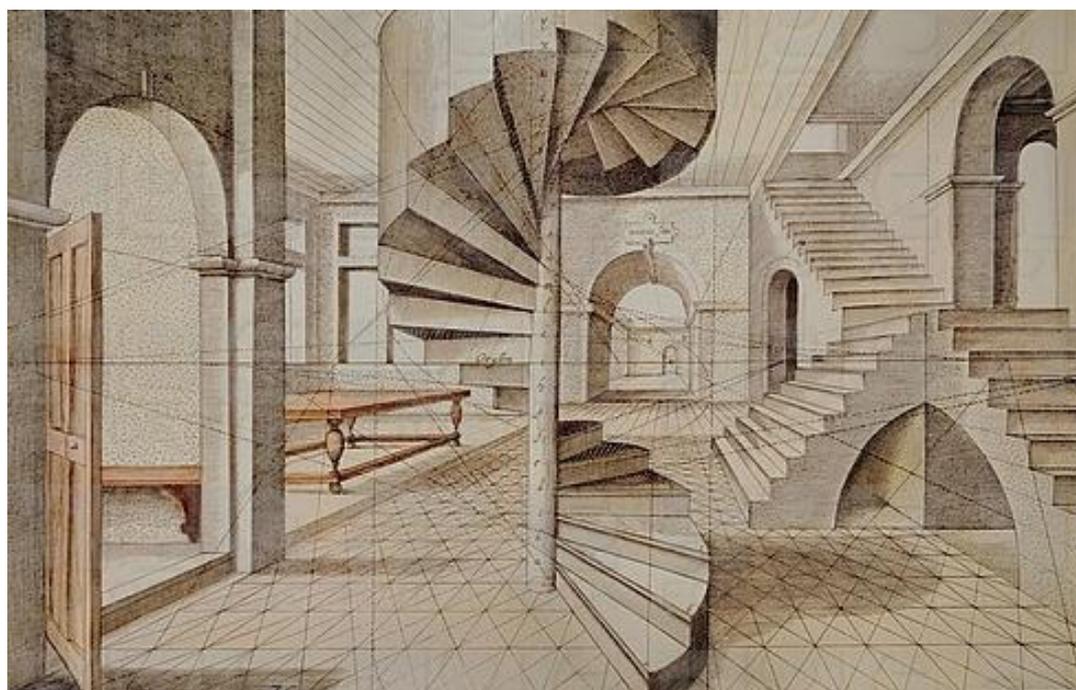
H. Vredeman de Vries: Perspektíva budov (medirytina, 1580)

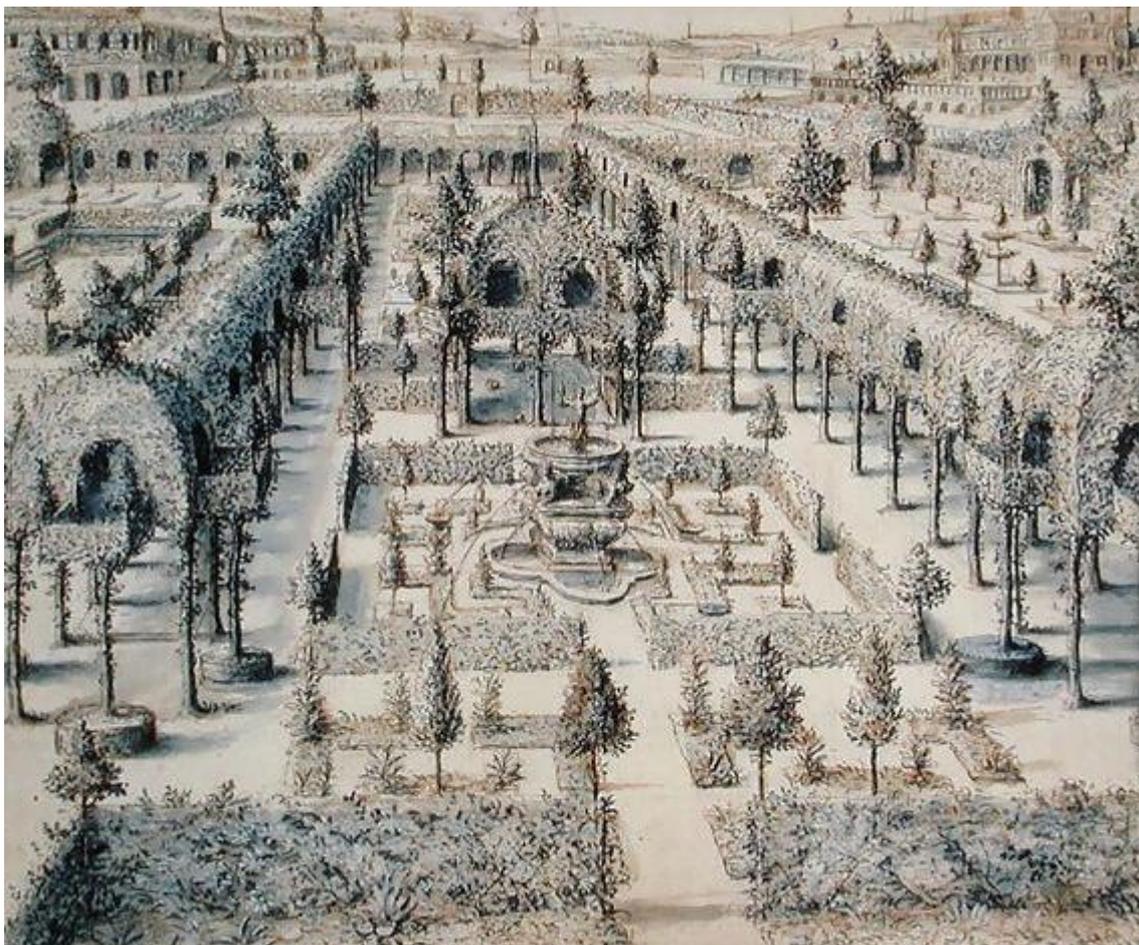
H. Vredeman de Vries: Perspektívna reprodukcia (rytina, 1605)

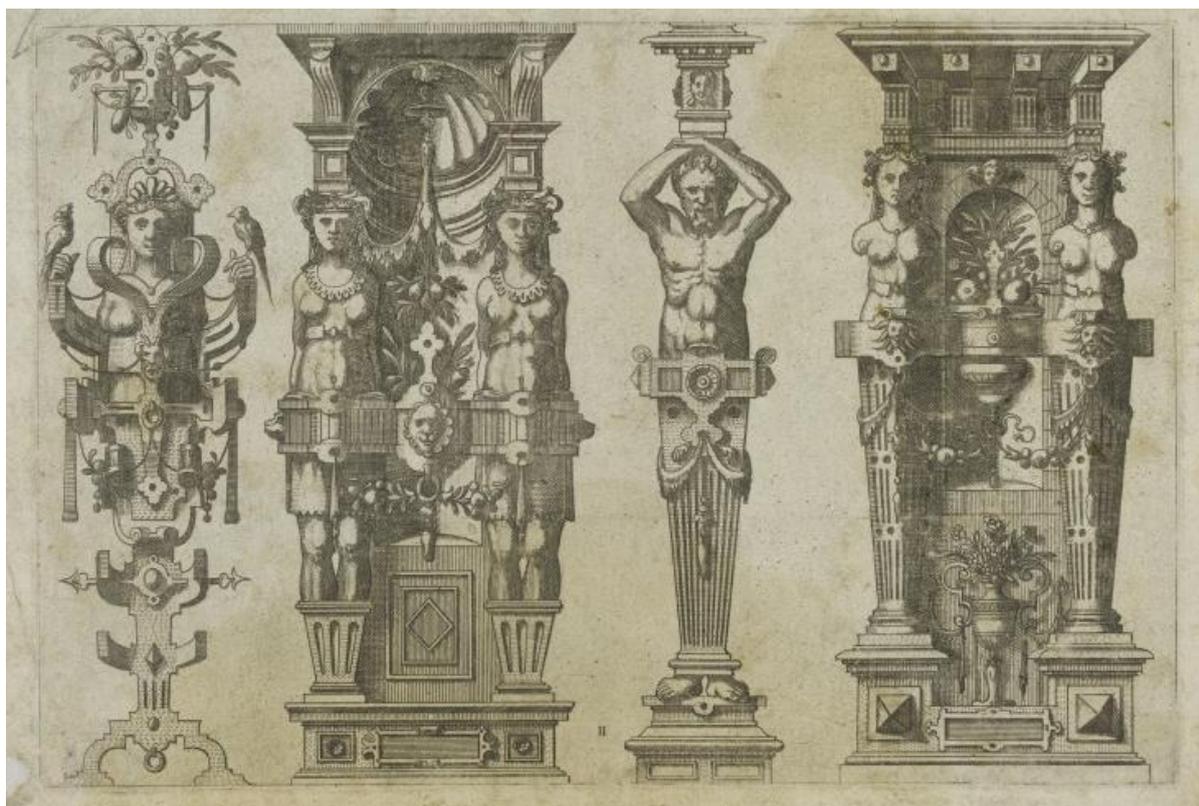
H. Vredeman de Vries: Perspektívna reprodukcia (rytina, 1605)

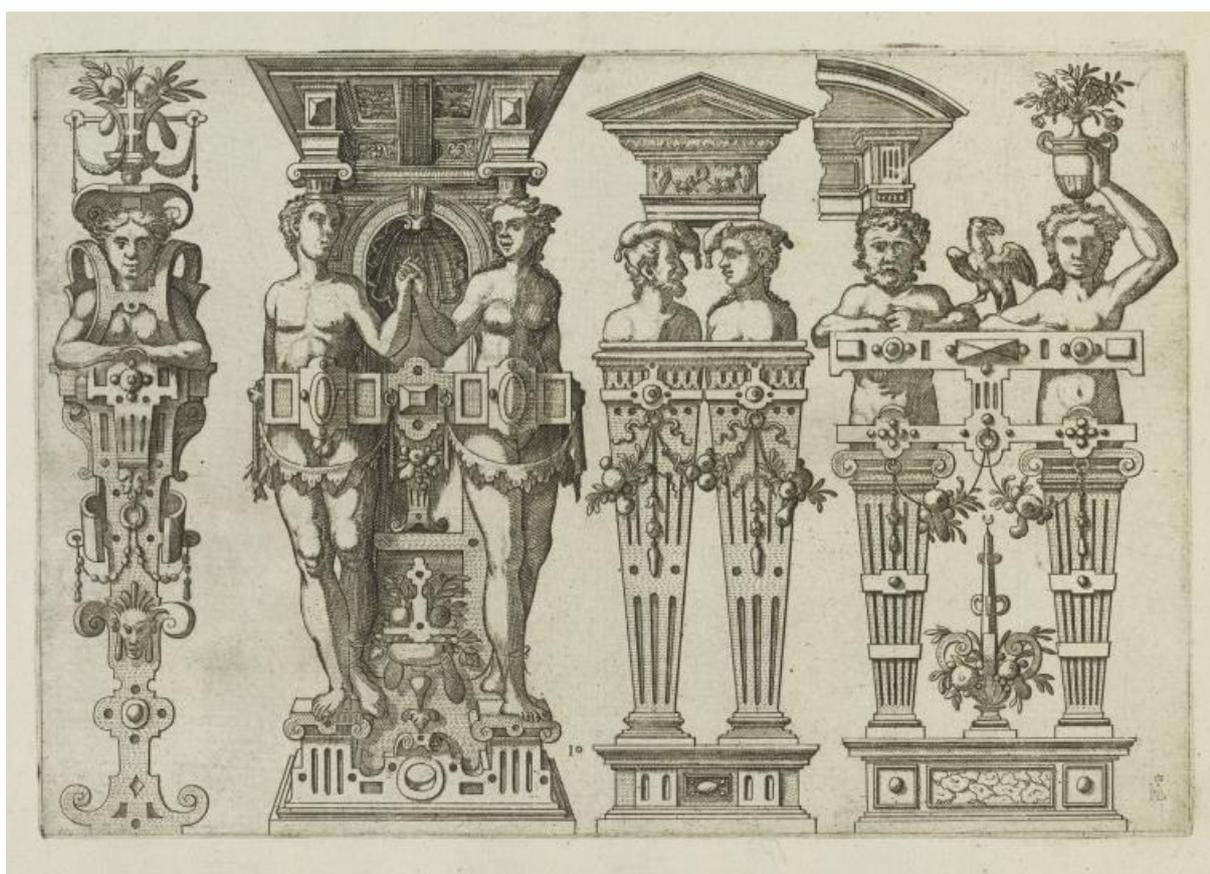
H. Vredeman de Vries, H. Hondius (tlač): Perspektíva architektúry, schodisko (medirytina, 1604)

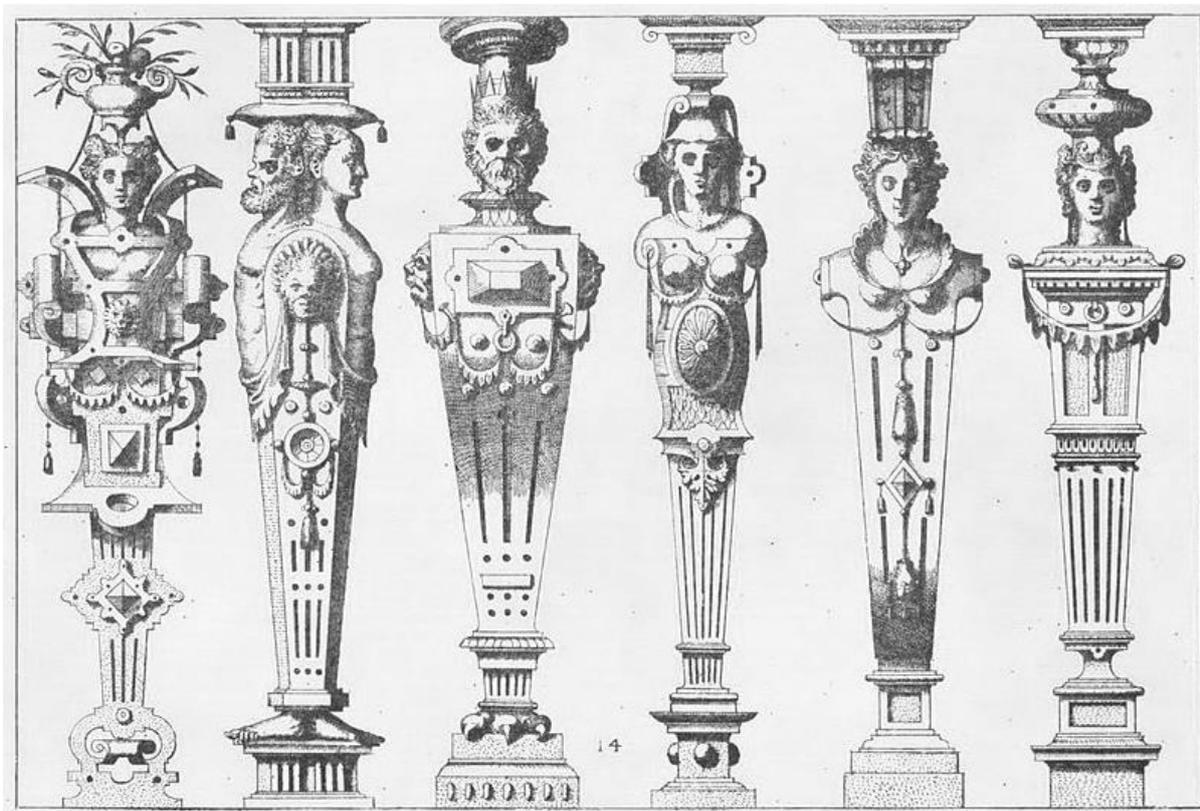
H. Vredeman de Vries: Návrh okrasnej záhrady (1576)

H. Vredeman de Vries: Karyatídy (1560-1570)

H. Vredeman de Vries: Karyatídy (1560-1570)

H. Vredeman de Vries: Karyatídy alebo Atlanti (1565)

Vredeman de Vries Paul - (†1617); flámsky maliar a kresliar, syn architekta a maliara *H. Vredemana de Vries*; špecializoval sa na architektonické obrazy a najmä cirkevné *interiéry*; pozri *architektonická maľba, flámski umelci pred 1830*

http://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Vredeman_de_Vries

P. Vredeman de Vries: Interiér gotického kostola (1596-1597)

P. Vredeman de Vries: Duel (1600)

H. Francken II a P. Vredeman de Vries (architektúra): Spoločenská scéna (1600)

vretenica - zmija

vreteno (textilné) - najstaršie dochované textilné vretena v Európe pochádzajú z Grécka zo 6.tis.pr.Kr., ale už 2000 rokov pred tým sa zhotovovali textílie v *Levante*; lôžko vretena bolo zhotovené z dreva, z kosti alebo aj z kameňa; vretenové prasleny boli objavené v archeologických vykopávkach po celom svete; skladajú sa z dvoch častí: drevenej alebo kostenej paličky hore špicatej a na konci zosilnenej na zachytenie prasleny, najdôležitejšej časti, ktorá má tvar disku s otvorom uprostred a plní úlohu zotrvačníka; požadovaná doba rotácie závisí na druhu spriadanej nite, pri vlnenej boli lepšie prasleny menej hmotné, pri spriadaní rastlinných vlákien boli vhodné prasleny hmotnejšie; pozri *Klóthó*; *kolovrat*, *priast'*

[https://en.wikipedia.org/wiki/Spindle_\(textiles\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Spindle_(textiles))

Pradúca žena (detail attickej oinoche, technika na bielom pozadí, Locri, Taliansko, 490 pr.Kr.)

Pradúca Eva (Hunterian žaltár, 1170)

Anonym: Život Adama a Evy po vyhnaní z rajskej záhrady (detail, iluminácia z Holkham biblie, 1320-1330)

D. van Tol: Žena s vretenom (17.st.)

G. Ceruti: Žobrajúce dievča a pradáca žena (1720)

J. Hála: Priadky (1934)

vreteno (schodiska) - zvislý *stĺp*, okolo ktorého sa stáča *točité schodisko*

M.C. Escher: Schody

vreteno otvorené - otvorené vreteno

vretenové schodisko - točité schodisko

vrhnutý tieň - *tieň* premietnutý na plochý *povrch*; kopíruje obrysy osvetleného *modelu*; nie je presným náprotivkom *siluety* modelu, ale je deformovaný v závislosti od polohy svetelného zdroja (pozri *perspektíva tieňa, svetlo prirodzené, svetlo umelé*); ak je zdroj svetla priamo nad modelom, vrhnutý tieň je krátky a malý, s posunom do strán sa silueta tieňa predlžuje; pozri *osvetlenie laterálne, svetlo*

https://en.wikipedia.org/wiki/Drop_shadow

J. Koreszka: Pečenský rybník pri Bratislave (1926-1927)

vrhcáby - triktrak

vrchlík - guľovitý vrcholok *klenby*

vrcholnica klenby - spojnica vrcholu *čelného oblúka* so záverom *klenby*; môže byť vodorovná (vrchol oblúka aj záver sú v rovnakej výške), stúpajúca (záver je vyššie), klesajúca (záver je nižšie); pozri *klenba polovalená*